

РЕЦЕНЗИЯ

от

проф. д-р Виолета Горчева

във връзка с конкурса за заемане

на академичната длъжност **„професор по класическо пеене”**

направление 8.3. Музикално и танцово изкуство, обявен в Държавен вестник,

брой 111 от 31.12.2021 г., към катедра КЛП при Вокален факултет на НМА

"Проф. Панчо Владигеров"

Кандидат: доц. д-р Елица Нешевска

Доц. д-р Елица Нешевска е един от най-изявените и представителни млади вокални педагози и изпълнители, ревностен радетел и достоен продължител на славната българска певческа школа и интерпретаторска традиция. Нейната многоспектърна дейност - педагогическа, научна, художествена, обществена се отличава с интелигентност и професионална компетенция, етичност и социална ангажираност.

Доц. Нешевска като мислещ и ерудиран творец, много успешно съчетава, балансира и надгражда педагогическата си и научноизследователска практика, вътквайки ползотворния си опит на блестящ изпълнител, с пристрастия и безспорни достижения в камерната вокална форма и музициране.

Взискателността и всеотдайността, съпричастността и артистичността на доц. д-р Нешевска сътворяват уютна и креативна атмосфера във водения от нея клас. Със знание, интелигентност и творчески размах, с финес и точни напътствия, Нешевска умело води своите възпитаници - младите надежди на българското певческо изкуство по трудния, но и благословен път на вокалното майсторство.

В конкурса за заемане на академичната длъжност „професор по класическо пеене” - обявен от НМА „Проф. Панчо Владигеров”, доц. д-р Елица Нешевска е единствен кандидат. Предоставеният набор от документи и материали е в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ и спецификата на конкурса. Справката покрива и надвишава минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „професор по класическо пеене” в Област 8: Изкуства и отговаря на критериите за приносен характер, по смисъла в ППЗРАСРБ.

Доц. д-р Елица Нешевска участва в конкурса с основен хабилитационен труд, който съдържа:

1. Творческа биография на кандидата;

2. Справка за приносите след заемане на академичната длъжност „доцент“ (2016), структурирана по съответните показатели:

I. Художественотворческа дейност, включваща три много престижни изяви. Изведени са приносните моменти, приложен е и съответния доказателствен материал.

II. Научна дейност, съдържаща информация относно:

- Статии и рецензии;
- Монография.

III. Преподавателска дейност, която включва:

- Дейност със студенти;
- Ръководство на магистри;
- Студенти лауреати на конкурси, творческа реализация

3. Списък на цялостната художественотворческа, научна и педагогическа дейност на доц. д-р Елица Нешевска за периода 2016-2022г.

1. Творческа биография на кандидатката

Елица Нешевска завършва последователно бакалавърска и магистърска степен по специалността класическо пеене в НМА. Възпитаник е на изтъкнатата вокална педагожка проф. Мила Дюлгерова.

Има магистърска степен и по специалността "Стопанско управление" придобита в Техническия университет - София.

През годините доц. Нешевска непрекъснато усъвършенства и надгражда своите певчески умения. Активен участник е в майсторския клас, проведен от проф. Мати Пинкас в рамките на Софийски музикални седмици, в първия майсторски клас по интерпретация на френска музика при Вера Николова и Оливие Дориа, Международния майсторски клас върху операта "Дон Карлос" от Дж. Верди с Лучана Д'Интино и Роберто Скандиуци, Майсторския клас на Роберто Скандиуци - *Violooopera Masterclasses* в Тревизо, Италия.

Изявява се еднакво убедително както на оперната сцена, така и на концертния подиум.

Участва във фестивалите за съвременна руска музика, в Австрийски музикални седмици, първи изпълнител е на множество произведения от български композитори на Нова българска музика, има концерти като солист със Симфоничния оркестър и смесения хор на БНР, с оркестрите на оперите в Стара Загора, Бургас и др.

От 2003 г., включително и до настоящия момент съвместно с пианистката Благовеста Константинова регулярно представя тематични рецитали и концерти с творби от руски, български композитори, а с доц. д-р Елена Каралийска запознава за първи път българската публика с малко познати и рядко изпълнявани песни от Монюшко и Шопен.

Има записи във фонда на БНР, компактдискове за Siemens и Трета виенска школа. В репертоара си има партии и арии от опери на Верди, Моцарт, Пучини, Бизе, Чайковски и др. Доц. д-р Елица Нешевска вписва името си в историята на българското музикално-театрално изкуство като първи изпълнител на ролята на Лиза от операта "Крадецът на праскови" от Бл. Константинова.

Част е от екипа на множество престижни национални и международни художественотворчески и социално значими проекти сред които: Проект за борба с трафика на бебета на фондация "Face to Face" и Агенцията за социално подпомагане, Проект съвместно с Полския институт в София за представяне на изложба и концерт по повод 200 г. от рождението на Станислав Монюшко, Проекти по Комуникационната стратегия на МВНР – участие в концерти зад граница, Проект "Заедно на сцената" на Учебния оперен театър при НМА "Проф. Панчо Владигеров" съвместно с Държавна опера Бургас – участие в ролята на Фиордилиджи от операта "Така правят всички" от В.А. Моцарт.

В периода от 2001 до 2009 г. е пряко ангажирана в изпълнителната власт на Република България. Била е последователно парламентарен секретар в Министерството на младежта и спорта, заместник-министър на младежта и спорта, парламентарен секретар в Министерството на държавната администрация и административната реформа.

В настоящия момент доц. д-р Елица Нешевска е на основен трудов договор в НМА.

Академичната и педагогическа дейност на доц. Нешевска започва в НМА през 2003 година, като доброволен асистент на своята професорка - Мила Дюлгерова. След успешно издържани конкурси са й поверени съответно: хонорувани часове през 2004 г., назначена е за щатен асистент през 2006 г., за старши асистент през 2009 г., а през 2010 вече е главен асистент. През 2015 г. защитава дисертационен труд на тема "Проф. Мати Пинкас - ярък представител на българското музикално изкуство през втората половина на XX век - творчески и педагогически принципи", от 2016 година след конкурс е назначена на академичната длъжност "доцент" и започва да води свой самостоятелен клас по класическо пеене.

2. Справка за приносите след заемане на академичната длъжност доцент през 2016 г.

Към художественотворческите приноси на доц. д-р Елица Нешевска,

отразени в Група - В - т. 5 *водеща /самостоятелна/ творческа изява в областта на изкуствата*, осъществени след придобиване на академичната длъжност доцент и отразени в справката като хабилитационен труд са 3 престижни солистични изяви в:

- Тържествен оперен концерт с оркестъра на Националната опера на Гърция по повод 40 години от откриването на представителство на ЕК в Гърция и 60 години от основаването на ЕС – диригент Елиас Вудурис – в Националната опера “Ставрос Ниархос”, Атина - 2017 г.;
- Камерен концерт в рамките на 48 издание на ММФ “Софийски музикални седмици”, реализиран съвместно с баритона Марчин Брониковски и пианистката Елена Каралийска - в програмата полска и българска камерна музика – Полски културен институт, София - 2017;
- Оперен концерт с оркестъра на Симфонично-оперетно дружество “Маестро Г. Атанасов”, – диригент Христо Павлов, Пазарджик - 2016 г.

И трите солистични изяви в оперния и камерен жанр, първата от които с огромна международна значимост, представяща България на най-висок европейски форум, и изборът, именно доц. д-р Елица Нешевска да бъде музикалният ни представител и посланник, както и другите две "Сопрано Гала" и изпълнените за първи път пред българска публика непознати песни от Мечислав Карлович са *безспорно приноси* и могат да се определят като достижения за съвременното ни национално изпълнителско певческо и интерпретаторско изкуство.

Красивият и емоционално въздействащ лиричен сопран на Нешевска, класното владение на гласа и интерпретаторската ѝ дарба, усетът към генезиса на нюанса и детайла, особено в камерната форма, подплатени с изящество на фразировката, с ясната идейна и смислова артикулация на вокалното и поетично слово, актьорското превъплътяване на дълбинно психологическо и емоционално ниво, постигат максимален синтез на драматичния и музикален художествен

образ, еднакво убедително както в мащабния оперен жанр, така и в по-комплицираната интимна форма на камерното музициране.

Солистичните изяви на доц. д-р Елица Нешевска наслагват нови нюанси в певческото ѝ майсторство. Самият факт, че тя е първи изпълнител на тези песни и на нея се пада естетическата отговорност да разтълкува и да положи художествената интерпретаторска посока, е атестация за високото ниво на нейната певческа и изпълнителска класа.

Обобщавайки, приемам и определям като хабилитационен труд с висока приносна стойност художественотворческата дейност на доц. д-р Елица Нешевска чрез визираниите в Група - В - т. 5 водеща /самостоятелна/ творческа изява в областта на изкуствата реализиран авторски продукт - трите солистични изяви - Тържествения концерт в Атина с висок международен престиж за Република България и за националната ни изпълнителска вокална школа, както и представените премиерни за българската камерна сцена творби от полския композитор Мечислав Карлович. Трите солистични изяви на доц. д-р Нешевска са представителни с висока художествена стойност и са постижение в съвременното ни певческо изпълнителско изкуство.

Ще акцентирам и върху 4-те концерта /два тематични и два юбилейни/ представени от доц. Нешевска в Група - Г - т. 13 и т. 14 /извън 3-те солистични изяви като хабилитационен труд/, осъществени с голям успех. И в тези свои творчески прояви доц. д-р Елица Нешевска остава вярна на принципите си - винаги да представя нови и непознати творби, с разнообразна жанрова стилистика, интерпретирайки ги с точна и балансирана художествена мярка, артистично и завладяващо, отдавайки заслуженото внимание и уважение на българските композитори и поети - нейна лична творческа и човешка кауза.

Ще подчертая и приносите на доц. Нешевска по отношение на:

- изграждането и утвърждаването на изпълнителски и интерпретационен концепт/модел в българското съвременно камерно вокално музициране,
- запознаване и популяризиране на неизпълнявани и непознати за България творби от световната камерна вокална лирика,
- първите изпълнения и зададените естетически параметри на творби от 7 български композитори, творящи в камерната вокална форма.

Извън тези художественотворчески прояви доц. д-р Елица Нешевска е:

- участник в 4 майсторски класа,
- ръководител на 2 музикални ателиета,
- участник в 3 национални и 2 международни художественотворчески проекта.

Заслугата за качественото ниво и високи резултати на тези престижни форуми в голяма степен се дължи и на доц. Нешевска, на нейната изпълнителска компетенция, естетически вкус, мярка и отговорност.

Визираните прояви са отразени акуратно в съответните показатели на **Група - Е** и са ярко доказателство за приносния характер на художественотворческата дейност на доц. д-р Елица Нешевска.

II. Научна дейност

Доц. д-р Елица Нешевска като интелигентен, ерудиран и мислещ творец продължава да се вълнува от научната и теоретична страна на вокалното изкуство, да търси и анализира, да открива и наслаждава нови знания в българското изследователско музикално поле. Автор е на:

- монографията "Проф. Мати Пинкас - творчески и педагогически принципи",
- статии и доклади,
- отзиви и рецензии.

Монографията посветена на една от емблематичните български вокални певици и педагожки проф. Мати Пинкас, чиито наследник и продължител е самата Нешевска, е ценна и приносна от гледна точка на теоретичното съхраняване и систематизиране на уникалните находки, методологически способности и принципи, запазен естетически бранд, както за самата проф. Пинкас, така и за националната ни вокална школа.

III. Преподавателска дейност

Почти 20 годишната педагогическа дейност и практика на доц. д-р Елица Нешевска, бих определила като изключително ефективна, градивна и ценна за Вокален факултет и НМА.

Доц. Нешевска всеотдайно и целеустремено отдава цялата си компетенция, енергия и интелектуален потенциал в педагогическия и учебен процес. С отговорност и възискателност, неуморимо работи със своите студенти, безусловно съпричастна е и отзивчива към творческите и личностни проблеми както на възпитаниците си, така и по отношение на всичко касаещо просперитета и добруването на НМА. За доц. Нешевска НМА и качествената подготовка на студентите са кауза.

Паралелно с пряката си дейност като вокален педагог е научен ръководител на докторанти, магистри, рецензира магистърски тези и художественотворчески проекти.

Нейни възпитаници са носители на престижни награди от национални и международни певчески конкурси, изявяват се блестящо на концертния подиум и на музикално-театралната сцена /в постановки на Софийска сцена и в държавните ни опери/, постоянни и желани участници са в майсторски класове на световно значими оперни певци. Сред тях изпъкват с достиженията си: Гергана Георгиева, Сонг Це, Анна Куртенкова, Андрея-Славомир Мирчев, Ана-Мария Крайчева, Дария-Никол Урумова, Марианна Хаджихристу и др.

Като обща характеристика и *принос* - безспорна заслуга на доц. д-р Елица Нешевска, бих извела съхраняването и продължаването на методическите

принципи и естетически традиции на българската вокална школа, и по-специално на художествената линия пряко произтичаща от творческите находки и интегрална педагогическа визия на проф. Мати Пинкас и проф. Мила Дюлгерова.

Доц. Нешевска брани и устоява толерантно и с чест всички завоевания на своите имените педагожки, като паралелно внася своите опитности, елегантно и с вещина оформя и създава личния си педагогически вокален почерк и профил. На доц. Нешевска /като млад-педагог, представител на българската вокална школа/ се пада отговорността и нелеката задача, с която до момента тя много успешно се справя, да възпита, развие, и да изведе на професионалната музикална сцена най-младата генерация класически вокалисти на България.

Базирайки се на всичко казано дотук, и рекапитулирайки приноса на доц. д-р Елица Нешевска в художественотворческата ѝ изпълнителска практика, която бих определила като значима и представителна, както и на безспорните постижения в педагогическата ѝ дейност, давам убедително своята **положителна оценка** за нейната кандидатура и препоръчвам на уважаемите членове на научното жури да предложат на Факултетния съвет на Вокален факултет към НМА, доц. д-р Елица Нешевска да бъде назначена на академичната длъжност “професор по класическо пеене”.

10.04.2022 г.

проф. д-р Виолета Горчева